

KOLEGJI “FRYMË DASHURIE” MESOPOTAM

KONKURS PRANIMI

Model Test

KODI I NXENESIT: _____

Pikët Totale

Gjuhë Shqipe

Fan S. Noli

KESHILLA PER SHKRIMTARET E RINJ

Tema ime sot është si u bëra shkrimtar. Disa nga ju mund të pyesin pse zgjodha një temë që nuk hyn këtu. Po ua them arsyen: Disa nga ju mund të bëhen shkrimtarë. Një herë e pyetën Napolonin, për disa bujq që po punonin tokën: “Si mendoni, a kanë ndopak ambicie këta njerëz?” Napoloni u përgjigj: “Ju nuk mund ta imagjinoni se sa shumë Napoleonë, janë duke punuar tokën në fermë. Ata s’kanë pasur rast të bëhen Napoleonë. Ata mund të ishin bërë Napoleonë më të mirë sesa jam unë”. Këtë nuk e di me siguri, ndoshta mund të jetë thashethem, ndoshta legjendë. Është vetëm një shënim historik.

Dijetari francez i shekullit 19-të, Hipolit Ten, në një nga librat e tij mbi artin, i përmend me radhë faktorët që ndihmojnë në krijimin e artit. Teori e tij është kjo. Një nga faktorët, – thotë ai, – është frymëzimi, faktori tjetër është tregu, një tjetër faktor është teknika dhe faktori tjetër është vlerësimi.

Çfarë kupton ai me frymëzim. Artisti do të riprodhojë atë që ai sheh rreth tij dhe që e frymëzon atë. Marrim për shembull njeriun e shpellave. Njeriu i shpellave e siguron jetesën duke gjuajtur kafshë. Çdo ditë ai sheh kafshë. Dhe natyrisht, ai i zbukuron muret e shpellës së tij me piktura të kafshëve. Marrim për shembull, skulpturën në Greqinë e lashtë. Ju e dini se në çdo qytet kishte një kult për atletikën. Çdo qytet kishte një gjimnaz ku të rinjtë stërviteshin në gara vrapimi, mundjeje, hedhje disku, gjuajtje me shigjetë. Artisti duke i parë të gjithë këta të rinj, ai thjesht i riprodhonte ata dhe ja pra, se si lindi skulptura në Greqi.

Tregu është shumë i domosdoshëm për artistët që të sigurojnë jetesën. Hiqun tregun artistëve dhe ata do të vuajnë nga uria. Natyrisht, që kishte një treg për skulpturat, të gjitha faltoret në Greqinë e lashtë ishin të zbukuruara me statuja.

Një tjetër faktor është teknika. Njerëzit duhet ta mësojnë e ta studiojnë mirë mjeshtërinë e artit. Gjëja e parë që do të bëjë çdo artist për të siguruar jetesën është të prodhojë vepra arti, pastaj t’ua mësojë të tjerëve si t’i bëjnë ato.

Dhe së fundi, vlerësimi. Çdo artist duhet të jetojë në një ambient vlerësues. Natyrisht, paraja e ndihmon atë të sigurojë jetesën, por, përveç kësaj, atij i nevojitet diçka më shumë. Ai ka nevojë për vlerësim. Ai ka nevojë për njerëz që të vlerësojë artin e tij.

Ata që duan të bëhen shkrimtarë, unë po i këshilloj duke u nisur nga përvoja ime. Këshilla më e mire që mund t’ju jap është kjo!. Përpiquni të shkruani për ato që i keni provuar vetë në jetë. Ç’është e vërteta, librat më të mirë që janë shkruar deri më sot janë pak a shumë librat autobiografikë. Shembulli më i mirë për këtë është ai i Servantesit. Servantesi harxhoi gjithë jetën duke shkruar sonete e drama që askush nuk i lexon. Ato janë groposur në bibliotekat e Spanjës. Më vonë, në moshë të vjetër, kur ishte në burg e nuk dinte ç’të bënte, ai shkroi “Don Kishotin” dhe u bë menjëherë i famshëm. Ai botoi një vëllim të madh për Don

Kishotin, ku përshkruan veten e tij, sepse edhe ai ka udhëtuar shumë, tamam si Don Kishoti që udhëtonte dhe përpiquej të ndryshonte Spanjën sipas ideve të veta. Njerëzit kërkonin të shkruhej edhe një vëllim tjetër për të njëjtin njeri, për Don Kishotin. Më vonë ai shkroi një vëllim të dytë për Don Kishotin duke e vazhduar historinë. Kritikët nuk janë të bindur cili nga të dy librat është më i mirë. Të dy janë të përsosur, kryevepra.

Po ju jap një shembull tjetër. Shekspiri vetëm me sonetet e tij duhet të ishte bërë i famshëm. Ai shkroi një numër të mirë sonetesh. Ai i shkroi dhe i ndreqi ato herë pas here duke ndjekur këshillën e Bualosë: 'Korrigjo gjithmonë, por kurrë mos shto!' Vazhdimisht i ndreqte dhe megjithatë ato janë po aq të këqija sa edhe kur i shkroi. Ato janë gruposur nëpër biblioteka dhe askush nuk i lexon. Ai u bë i famshëm me dramat e tij për të cilat asnjëherë nuk mori mundimin t'i ndreqte. Kritikët heqin të zitë e ullirit sa herë që duan të analizojnë kuptimin e disa paragrafëve. Ai kurrë nuk u merakos për to dhe asnjëherë nuk priste lavdi prej tyre.

Pra, shkruani çdo gjë, pranoni çdo gjë dhe të jeni të sigurt se do të shkruani një libër shumë interesant. Nëse ju vjen turp t'i thoni disa gjëra, atëherë i vini me shënim në fund të faqes dhe i këshilloni lexuesit në parathënie të mos i lexojnë shënimet.

1. Rretho alternativën e saktë: 2 pikë
 - A. Lloji i këtij shkrimi joletrar është:
 - a) Biografi c) Bisedë
 - b) Udhëpërshkrim d) Ditari
 - B. Në këtë pjesë përdoret:
 - a) Ligjërimi libror c) Ligjërimi bisedor
 - b) Ligjërimi i shkujdesur d) Ligjërimi libror-bisedor
2. Në përzgjedhjen e temës së bisedës autori ka si qëllim të përcjellë: 1 pikë
 - a) Përvojën e tij personale si u bë shkrimtar
 - b) Faktorët që ndihmojnë çdo artist në rrugën e artit
 - c) Mendimet e figurave të shquara për t'u bërë artist i mirë
 - d) Këshilla për shkrimtarët se si të përballen me tregun
3. Faktorët që ndihmojnë në krijimin e artit, sipas H. Tenit, janë: 1 pikë

Frymëzimi	Teknika	Tregu	Vlerësimi
a) E vertetë		b) E gabuar	
4. Faktori 'frymëzim' shpjegohet prej autorit si: 1 pikë
 - a) Riprodhim fotografik i realitetit
 - b) Riprodhim artistik i realitetit
 - c) Aftësi e njerëzve me dell krijues
 - d) Produkt artistik i mbështetur në imagjinatë

5. Roli i tregut në fushën e artit e nxit artistin: 1 pikë
- a) Të përballet me konkurrencën
 - b) Të përsosë artin për të siguruar jetesën
 - c) Të përmirësojë stilin e të shkruarit
 - d) Të sigurojë të mira materiale për botimin e veprave

6. Sipas Nolit, që të bëhesh shkrimtar i mirë duhet: 1 pikë
- a) Lexim e përvojë në jetë
 - c) Kushte e mjedise vlerësuese
 - b) Talent e mbështetje financiare
 - d) Përvojë jete dhe ushtrim të të shkruarit

7. Shkrimtari është i famshëm, sipas Nolit, kur: 1 pikë
- a) Ka stil të ngritur, si në sonetet
 - b) Shkruan për gjëra të pazakonta
 - c) I përsos dhe i korrigjon dhe rikorrigjon veprat e tij
 - d) Shkruan për çdo gjë nga përvoja jetësore dhe pa prituri lavdi

8. Zbulo mesazhin që kërkon t'u japë Noli shkrimtarëve të rinj me thënien e Napoleonit:
...shumë Napoleonë janë duke punuar token, ... ata s'kanë pasur rast të bëhen Napoleonë... ata mund të ishin bërë Napoleonë më të mirë se unë. 3 pikë

9. Kuptimi i shprehjes frazeologjike heq të zitë e ullirit është: 1 pikë
- a) U lodh
 - c) Vuajti shumë
 - b) Heq bërthamën e ullirit
 - d) E shtrydhi fort ullirin

10. Dalo fjalët e urta (f.u) nga shprehjet frazeologjike (sh.f) dhe shënoi te vendi bosh. 2 pikë
- a) S'lë dy gurë bashkë _____
 - b) Fëmija e djalit, floriri i ballit _____
 - c) E priti hundë e buzë _____
 - d) E gjykon puna, s'e gjykon guna _____

11. Shkruaj 2 sinonime dhe 2 antonime të fjalës *i vjetër*. 1 pikë

Sinonim _____

Antonim _____

12. *Shpella* në grupin emëror *njeriu i shpellave* është përdorur me kuptimin: 2 pikë
- a) Vendbanimi i njeriut në lashtësi
 - c) Përkujdesje e njeriut për shpellat
 - b) Shkallë zhvillimi e njerzimit
 - d) E karakterit dhe të sjelljes së njeriut

13. Nënvizat mbiemrat në GE të dhëna. Shkruaj llojin e tyre (marrëdhënior, cilësor) 4 pikë
- a) Shënim historik _____
 - b) Njerëz mirënjohës _____

- c) Napoleonë më të mirë _____
d) Libra autobiografikë _____

14. Vendos GE të dhëna në rasat e kërkuara. 3 pikë

- a) Këshillës së mirë (r. kallëzore) _____
b) Prej mjediseve vlerësuese (r. gjinore) _____
c) Sonetet e tij (r. rrjedhore) _____

15. Pse Napoleonë është shkruar me shkronjë të madhe dhe në numër shumës? 3 pikë

16. Rretho fjalinë ku fjala kush është përdorur si përemër lidhor. 1 pikë

- a) Kush u jep këshilla shkrimtarëve të rinj?
b) A ka parë kush këtë film?
c) Kush shkruan autobiografi, shkruan librat më të mirë.

17. Dallo funksionin e gjymtyrës së veçuar. Shkruaj me se shprehet ajo. 4 pikë

- a) Fan Noli, një nga figurat e shquara të kulturës shqiptare, këshillon shkrimtarët e rinj.

b) Qyteti i njëmbinjë dritareve, i ndërtuar 2400 vjet përpara, i befason vizitorët.

18. Bëj analizën morfologjike të fjalëve me të zezë. 3 pikë

Hiqu tregun artistëve dhe **ata** do të vuajnë nga **uria**.

19. Shndërro fjalinë duke kthyer foljen nga forma joveprore në formën veprore. 2 pikë

- a) Sonetet janë groposur nga harresa.
b) Një numër i mirë sonetesh u shkruan nga Shekspiri.

20. Dallo përcaktorët. Shkruaj me se janë shprehur ata. 3 pikë

- a) Një vëllim të dytë _____
b) Një shembull tjetër _____
c) Në fund të faqes _____

Matematikë

1. Vlera e shprehjes $(1 - 5)^2 - 3 + 4 \cdot (-2)$ është e barabartë me: 1 pikë
A) 5 C) 21
B) 11 D) 25
2. Vlera e shprehjes $\frac{2}{3} - \frac{3}{2}$ është: 1 pikë
A) $\frac{5}{6}$ C) $\frac{13}{6}$
B) $-\frac{1}{6}$ D) $-\frac{5}{6}$
3. Një makinë ecën me shpejtësi 80 km në orë. Sa km bën për 12 minuta? 2 pikë
A) 16 km C) 20 km
B) 18 km D) 30 km
4. Vlera e shprehjes $\frac{2^2}{2^{-3}}$ është 2 pikë
A) 2 C) 32
B) 16 D) 64
5. $3 m^2$ janë 2 pikë
A) 30 000 cm^2 C) 3 000 cm^2
B) 300 cm^2 D) 32 000 cm^2
6. Numri i elementeve të bashkësisë $A = \{x \in N / -4 < x \leq 5\}$ është: 1 pikë
A) 5 C) 10
B) 9 D) I pafundëm
7. Ana u nis nga shtëpia në orën 8^{00} për në shkollë. Në orën 8^{08} i kishin mbetur dhe 560 metra. Në orën 8^{12} i kishin mbetur dhe 240 metra. Sa e gjatë është rruga nga shtëpia në shkollë? 2 pikë
A) 1 050 metra C) 1 350 metra
B) 1 200 metra D) 1 500 metra
8. Një drejtkëndësh e ka gjatësinë 8 cm dhe diagonalen 10 cm. Sa është syprina e tij? 2 pikë
A) 108 cm^2 C) 12 cm^2
B) 60 cm^2 D) 48 cm^2
9. Syprina e qarkut të rrethit me diametër 6 cm është: 2 pikë
A) $9\pi cm^2$ C) $36\pi cm^2$
B) $16\pi cm^2$ D) $64\pi cm^2$

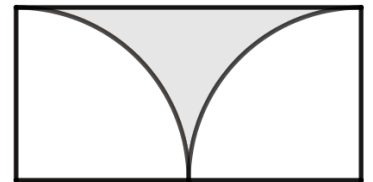
10. Zgjidhje e ekuacionit $0,3x - 0,6 = 0$ është numri : 2 pikë
 A) 3 C) -3
 B) 2 D) -2
11. Vlera e shprehjes $\sqrt{12} + \sqrt{27}$ është 2 pikë
 A) $-\sqrt{3}$ C) $5\sqrt{3}$
 B) $3\sqrt{3}$ D) $\sqrt{3}$
12. Adi i dha vëllait 30 % të lekëve që kishte dhe i mbetën 1400 lekë. Sa lekë i dha vëllait? 2 pikë
 A) 1 200 lekë C) 800 lekë
 B) 900 lekë D) 600 lekë
13. Vlera e shprehjes $\frac{x^2-9}{x-3}$ për $x \neq 3$ është: 2 pikë
 A) $x - 2$ C) $x - 3$
 B) $x + 2$ D) $x + 3$
14. Pas thjeshtimit shprehja $(2x - 1)^2 - (x + 1)(x - 1)$ bëhet: 2 pikë
 A) $3x^2 - 4x + 2$ C) $3x^2 - 6x$
 B) $3x^2 + 4x + 2$ D) $5x^2 - 4x$
15. Drejtëza me ekuacion $y = 2x + 4$ kalon nga pika $A(x, -2)$. Vlera e x është: 2 pikë
 A) -3 C) 3
 B) -2 D) 2

Ushtrimet 16-20 janë me zgjidhje dhe arsyetim

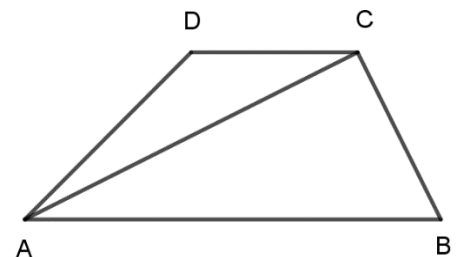
16. Zgjidhni sistemin e ekuacioneve $\begin{cases} 4x - 3y = 7 \\ 5x + 6y = -1 \end{cases}$ 2 pikë
17. Zgjidhni inekuacionin $\frac{x+1}{4} - \frac{x-1}{3} \leq \frac{x}{2}$. Paraqitni bashkësinë e zgjidhjeve në boshtin numerik. 2 pikë

18. Një makinë udhëtoi 3 orë. Orën e parë bëri 40% të rrugës. Orën e dytë bëri 60% të rrugës së mbetur. Orën e tretë bëri 72 km. Sa e gjatë ishte rruga? 3 pikë

19. Në figurë jepet drejtkëndëshi me gjatësi 4 cm dhe dy harqe me qendra kulmet e drejtkëndëshit. Gjeni syprinën e pjesës së ngjyrosur. Përgjigjen jepeni në varësi të π . 3 pikë

20. Katërkëndëshi në figurë është trapez me baza 12 cm dhe 7 cm. Syprina e trekëndëshit ABC është 24 cm^2 . Gjeni syprinën e trapezit. 3 pikë

SHENIME: